1. **ชื่อโครงการ** การพัฒนาระบบการจัดการการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตลำไย

2. **หัวหน้าโครงการ** วิทย์ นามเรืองศรี[1]

คณะผู้ดำเนินงาน อุทัย นพคุณวงศ์[2] มนตรี ทศานนท์[3] อนันท์ เลิศรัตน์[4]
นิพัฒน์ สุขวิบูลย์[3] พิจิตร ศรีปินตา[2] ทวีศักดิ์ แสงอุดม[1]
พัชราภรณ์ ลีลาภิรมย์กุล[5] สุภัทรา เลิศวัฒนาเกียรติ[1] สิรี สุวรรณเขตนิคม[5]
นันทรัตน์ ศุภกำเนิด[1] จารุพรรณ มนัสสากร[1] สุชาติ วิจิตรานนท์[1]
ทรงพล สมศรี[6]

3. **ระยะเวลาโครงการ** ตุลาคม 2548-มีนาคม 2550

4. **งบประมาณ** 2,700,280 บาท

5. **บทคัดย่อ**

การพัฒนาระบบการจัดการการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตลำไยขนาดใหญ่ของแปลงเกษตรกรให้เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตด้านการจัดการธาตุอาหาร การตัดแต่งกิ่งและการตัดแต่งช่อผลกับการผลิตของเกษตรกรในฤดูที่เชียงใหม่ (6 แปลง) ลำพูน (5 แปลง) และเชียงราย (5 แปลง) และลำไยนอกฤดูที่เชียงใหม่ (3 แปลง) ลำพูน (5 แปลง) และจันทบุรี (5 แปลง) รวม 29 แปลงๆ ละ 2 ไร่ ระหว่าง พฤศจิกายน 2548 ถึง พฤษภาคม 2550 ผลการทดลอง ด้านการผลิตในฤดู พื้นที่จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ และเชียงราย พบว่า การจัดการเทคโนโลยีการผลิตโดยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การตัดแต่งกิ่ง การตัดแต่งช่อผลกรณีที่มีผลมากกว่า 60-70 ผลต่อช่อ ช่วยให้ได้ผลผลิตที่มีเกรดใหญ่มากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร 8.8 เปอร์เซ็นต์ โดยได้ผลผลิตเกรดใหญ่ (AA+A) 83.5 และ 74.7 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ($P<0.05$) และช่วยลดต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมได้ 21.8 เปอร์เซ็นต์ โดยกรรมวิธีทดสอบมีต้นทุนการผลิต 3.74 บาทจ่อกิโลกรัม ส่วนกรรมวิธีเกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 4.78 บาทต่อกิโลกรัม ด้านการผลิตนอกฤดูในพื้นที่จังหวัดลำพูน และเชียงใหม่ พบว่า ทั้ง 2 กรรมวิธีให้ผลผลิตเกรดใหญ่ใกล้เคียงกัน โดยกรรมวิธีทดสอบให้ผลผลิตเกรดใหญ่ 54.4 เปอร์เซ็นต์ กรรมวิธีเกษตรกรให้ผลผลิตเกรดใหญ่ 52.0 เปอร์เซ็นต์ แต่ทั้ง 2 กรรมวิธีมีต้นทุนการผลิตสูงมากถึง 17.84 และ 15.97 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนการทดสอบการผลิตลำไยนอกฤดูพื้นที่จังหวัดจันทบุรี พบว่า ทั้ง 2 กรรมวิธีให้ผลผลิตเกรดใหญ่ใกล้เคียงกันโดยกรรมวิธีทดสอบให้ผลผลิตเกรดใหญ่ 62.1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกรรมวิธีเกษตรกรให้ผลผลิตเกรดใหญ่ 64.8 เปอร์เซ็นต์ และทั้ง 2 กรรมวิธี มีต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมใกล้เคียงกัน คือ 3.82 และ 3.80 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ และได้ผลตอบแทนสูง 48,500 - 48,675 บาทต่อไร่ แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมของการทดสอบการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูทั้ง 3 จังหวัด พบว่า กรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรให้ผลเกรดใหญ่สุดไม่แตกต่างกันคือ 57.0 และ 56.3 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในนพื้นที่ปลูกลำไยทางภาคเหนือ ซึ่งตรงกับช่วงฤดูฝน การควบคุมการแตกใบอ่อนในช่วงออกดอก การชักนำให้ลำไยมีการออกดอกเพิ่มมากขึ้น และการลดต้นทุนการผลิตนับเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนการผลิตลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีแม้จะค่อนข้างประสบความสำเร็จ เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูง แต่การลดต้นทุนการผลิตในด้านของการให้ปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรใช้เกินความจำเป็น จะช่วยให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น

การพัฒนาระบบการจัดการการผลิตเพื่อเพิ่มคณภาพผลผลิตลำไย

[1]สถาบันวิจัยพืชสวน [2]ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ [3]ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
[4]สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 [5]สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 [6]สำนักผู้เชี่ยวชาญ